

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ
ΝΟΜΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ
ΓΡΑΦΕΙΟ ΝΟΜΙΚΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΣΤΟ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ

Αθήνα 08/04/2022

ΑΤΟΜΙΚΗ ΓΝΩΜΟΔΟΤΗΣΗ: 37/2022

Αριθμός ερωτήματος: Το υπ' αριθμ. Α.Π.:5972 ΕΞ 2022 ΥΠΟΙΚ 14/01/2022 έγγραφο της Γενικής Γραμματείας Φορολογικής Πολιτικής και Δημόσιας Περιουσίας του Υπουργείου Οικονομικών (Γενικής Δ/σης Δημόσιας Περιουσίας και Κοινωφελών Περιουσιών, Δ/σης Κοινωφελών Περιουσιών, Τμήματος Γ' Σχολαζουσών Κληρονομιών).

Περίληψη ερωτήματος: Ποιος είναι ο χρόνος παραγραφής των απαιτήσεων που απορρέουν από ασφαλίσεις ζωής, ενόψει της υποχρέωσης των ασφαλιστικών εταιριών να αποδίδουν, εντός του μηνός Απριλίου κάθε έτους, τα παραγραφέντα κατά το λήξαν οικονομικό έτος ασφαλίσματα.

Ιστορικό

1. Το ερώτημα υποβάλλεται από την ερωτώσα υπηρεσία μετά την υπ' αριθμ. πρωτ. 226191/328/07-07-2021 επιστολή της Ένωσης Ασφαλιστικών Εταιριών Ελλάδος, με την οποία ζητά να αποσαφηνισθεί ο χρόνος παραγραφής των απαιτήσεων που απορρέουν από ασφαλίσεις ζωής, δεδομένου του προβληματισμού της ότι οι εν λόγω ασφαλίσεις έχουν την ιδιομορφία, το οφειλόμενο από τον ασφαλιστή ασφάλισμα να αποτελεί κατ' ουσίαν επιστροφή του κεφαλαίου που επένδυε ο ασφαλιστής για λογαριασμό του ασφαλισμένου καθ' όλη τη διάρκεια ισχύος του συμβολαίου, διαφοροποιούμενο από τον κανόνα σύμφωνα με τον οποίο το οφειλόμενο από τον ασφαλιστή ασφάλισμα καταβάλλεται με την επέλευση του ασφαλιστικού κινδύνου. Στην περίπτωση, λοιπόν, που η επιστροφή κεφαλαίου μπορεί να αντιμετωπισθεί ως τραπεζική κατάθεση, αλλάζει και ο χρόνος παραγραφής και απόδοσης του κεφαλαίου στο Δημόσιο (εικοσαετία),

από αυτόν που προβλέπεται αν το κεφάλαιο αυτό αντιμετωπισθεί ως ασφαλιστική απαίτηση (πενταετία).

Νομικό Πλαίσιο

2. Με το άρθρο 5 παρ. 1 του Ν.Δ. 1195/1942 «Περί παραγραφής υπέρ του Δημοσίου καταθέσεων παρά Τραπεζαίς και άλλων τινών αξιών και απαιτήσεων», ορίζεται:

«Απαιτήσεις εξ ασφαλίσεως ζωής κατά ημεδαπών Ασφαλιστικών επιχειρήσεων ή κατά αλλοδαπών τοιούτων λειτουργουσών εν Ελλάδι, εφόσον πηγάζουσιν εξ ασφαλείας συναφθείσης, μεταφερθείσης ή ούσης καταβλητέας εν Ελλάδι παραγραφόμεναι μετά τριετίαν αρχομένης από του τέλους έτους εντός του οποίου εγεννήθη το προς καταβολήν του ασφαλίματος δικαίωμα κατά τας διατάξεις του άρθρου 195 του Εμπορικού Νόμου ή εντός της οριζομένης τυχόν βραχυτέρας συμβατικής αποσβεστικής προθεσμίας περιέρχονται οριστικώς εις το Δημόσιον.»

Με το άρθρο 8 παρ. 1 του ίδιου νομοθετικού διατάγματος ορίζεται ότι:

« Τα εν άρθροις 1, 3 και 5 αναφερόμενα πρόσωπα υποχρεούνται εντός του μηνός Απριλίου εκάστου οικονομικού έτους να επιδίδωσιν εις τον Οικονομικόν Έφορον της έδρας των ή εις ας πόλεις εδρεύουσι πλείονες οικ. Εφορταί εις τον δια Κανονιστικού Διατάγματος ορισθησόμενον, δήλωσιν των εντός του διαχειριστικού έτους του λήξαντος κατά το προηγούμενον οικον. έτος παραγραφέντων και εις το Δημόσιον περιερχομένων κατά τας διατάξεις του παρόντος Νομοθ. Διατάγματος χρηματικών ποσών, και τίτλων και να καταβάλωσι, συν τη δηλώσει εις το Δημόσιον Ταμείον, τα δηλούμενα ως περιερχόμενα εις το Δημόσιον ποσά ως και να παραδώσωσι τους τίτλους.»

3. Με το άρθρο 10 του ν. 2496/1997 «Ασφαλιστική σύμβαση, τροποποιήσεις της νομοθεσίας για την ιδιωτική ασφάλιση και άλλες διατάξεις» ορίζεται ότι:

«Αξιώσεις που πηγάζουν από την ασφαλιστική σύμβαση παραγράφονται, στις ασφαλίσεις ζημιών μετά από τέσσερα (4) χρόνια και στις ασφαλίσεις προσώπων μετά από πέντε (5) χρόνια, από το τέλος του έτους μέσα στο οποίο γεννήθηκαν.»

Με το άρθρο 27 του ίδιου νόμου ορίζεται ότι:

« 1. Στην ασφάλιση προσώπων το ασφάλισμα συνίσταται είτε στην καταβολή ορισμένου χρηματικού ποσού εφάπαξ ή σε περιοδικές προσόδους (ασφάλιση ποσού) είτε στην αποκατάσταση της συγκεκριμένης οικονομικής ζημιάς που προσήλθε εξαιτίας ασθένειας ή ατυχήματος του ασφαλισμένου. 2. ... 3. Το ασφαλιστήριο είναι ονομαστικό και δεν μπορεί να εκδοθεί σε διαταγή ή στον κομιστή. 4. Στην ασφάλιση για λογαριασμό μπορεί στο ασφαλιστήριο να μην κατονομάζεται ο ασφαλισμένος. 5. Στην ασφάλιση προσώπων που έχει

συμφωνηθεί ως ασφάλιση ποσού, το ασφάλισμα καταβάλλεται ανεξάρτητα από το αν η επέλευση του ασφαλιστικού κινδύνου προκάλεσε ζημιά στον ασφαλισμένο ή στο δικαιούχο του ασφαρίσματος και ανεξάρτητα από το ύψος της ζημίας που προκλήθηκε.»

Τέλος, με το άρθρο 33 του ως άνω νόμου ορίζεται ότι:

« 1... 2. Οι διατάξεις του ένατου τμήματος του εμπορικού νόμου, όπως ισχύει, καταργούνται. 3... 4. Οι κατά την έναρξη ισχύος του παρόντος νόμου υφιστάμενες ασφαλιστικές συμβάσεις διέπονται εφεξής από τον παρόντα νόμο.»

Ερμηνεία διατάξεων

4. Από τις προαναφερόμενες διατάξεις, ερμηνευόμενες αυτοτελώς, αλλά και σε συνδυασμό μεταξύ τους, ενόψει και όλου του νομικού πλαισίου εντός του οποίου εντάσσονται και του σκοπού που εξυπηρετούν, συνάγονται τα ακόλουθα:

Μετά τη θέση σε ισχύ του ν. 2496/1997 περί ασφαλιστικών συμβάσεων, το ζήτημα της παραγραφής όλων των αξιώσεων του ασφαλιζόμενου κατά του ασφαλιστή και αντιστρόφως, που πηγάζουν από τη σύμβαση ασφάλισης, ρυθμίζονται από τη διάταξη του άρθρου 10 του νόμου αυτού (ΑΠ 86/2019, ΝΣΚ 68/2021, 103/2014). Κατά συνέπεια, ο χρόνος παραγραφής των απαιτήσεων που απορρέουν από ασφαλίσεις ζωής είναι πέντε χρόνια από το τέλος του έτους εντός του οποίου γεννήθηκαν (ΝΣΚ 103/2014), αφού πρόκειται για απαιτήσεις, οι οποίες πηγάζουν από συμβάσεις ασφαλίσεως που ρυθμίζονται από τον εν λόγω συγκεκριμένο και ειδικό νόμο και όχι από οποιαδήποτε άλλη σύμβαση που θα μπορούσε το αποδιδόμενο ποσό να χαρακτηριστεί όχι ως ασφάλισμα, αλλά ως αποταμιευόμενο κεφάλαιο. Ενόψει, επομένως, των ανωτέρω δεν καταλείπεται αμφιβολία ως προς την ορθότητα της ερμηνευτικής αυτής θέσεως.

Εξάλλου, την άποψη αυτή είχε πάντα και η Ένωση Ασφαλιστικών Εταιρειών Ελλάδος, η οποία, όπως προκύπτει από το αναφερόμενο στην υπ' αριθμ. 103/2014 Γνωμοδότηση ΝΣΚ έγγραφό της (169578/308/29-5-2013) προς την ερωτώσα υπηρεσία, δέχεται ότι η πενταετής παραγραφή του άρθρου 10 του ν. 2496/1997 είναι ο γενικός και αναγκαστικός κανόνας παραγραφής και καλύπτει όλο το φάσμα των συνομολογουμένων ασφαλίσεων ζωής (συμπεριλαμβανομένης μάλιστα και της ασφάλισης κεφαλαιοποίησης, η οποία υπάγεται στις ασφαλίσεις ζωής).

Απάντηση

5. Ενόψει της υποχρέωσης των ασφαλιστικών εταιρειών να αποδίδουν εντός του μηνός Απριλίου κάθε έτους τα παραγραφέντα κατά το λήξαν οικονομικό

έτος ασφαλίσματα, ο χρόνος παραγραφής των απαιτήσεων που απορρέουν από ασφαλίσεις ζωής είναι πενταετής σύμφωνα με το άρθρο 10 του ν. 2496/1997.

Η ΓΝΩΜΟΔΟΤΟΥΣΑ

ΒΑΣΙΛΙΚΗ ΤΥΡΟΥ

ΝΟΜΙΚΗ ΣΥΜΒΟΥΛΟΣ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ